

og jeg skal være meget villig til at forhandle herom med det Udvalg, som bliver nedsat. Jeg ønsker Sagen velvilligt og omhyggeligt behandlet og ønsker den fremmet. Enhver ved vistnok, at er der noget, der interesserer mig, er det et Spørgsmaal som dette, og hver Gang et saadant Spørgsmaal bliver sat paa Dagsordenen, har det baade min Interesse og min Sympati. Alligevel tror jeg ikke meget paa, at man kan faa gennemført Lovforslaget i denne Samling. Men at Spørgsmaalet bliver rejst, og at den Tanke, der ligger til Grund for Lovforslaget, er rigtig, nærer jeg ingen Tvivl om. Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget til videre Fremme og velvillig og omhyggelig Behandling.

Pinstrup: Medens den almindelige Fæstelovgivning jo særlig har taget Sigte paa at værne Brugere af den Jord, hvorpaa der hvilede Fæstepligt, altsaa egentlig Bondejord, og særlig har taget Sigte paa Livsfæste, har det været saadan for den ikke fæstepligtige Jords Vedkommende, at Parterne der i særlig Grad har kunnet ordne sig, som de har haft Lyst til, og det er noget, der er sket for de Fæste- og Lejelodders Vedkommende, som vi her beskæftiger os med. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Hauge) har jo udviklet, hvordan Forholdet er, og har citeret, hvad Fæstekommissionen har anført i sin Betænkning om dette Forhold. Det skal jeg af den Grund ikke komme ind paa. Som den ærede Ordfører bemærkede, er Fæstespørgsmaalet i sin Helhed et af de Spørgsmaal, der har staaet paa Dagsordenen herhjemme i et Par Menneskealdre, ja egentlig meget længere, men det har i hvert Tilfælde været fremme Gang efter Gang, siden vi fik Stænderforsamlinger og Rigsdag, uden at det dog er blevet løst til fulde. Det har ogsaa været fremme i de senere Aar, og jeg kan kun beklage, at vi ikke er komne videre med den Sag, end vi er. Der blev i 1910 nedsat en Kommission, som afgav Betænkning i August 1911, men der er ikke fremsat noget Lovforslag, der har støttet sig til denne Kommissionsbetænkning. At det ikke skete straks, hænger sammen med, at Lenskommissionen sad og arbejdede, og da de allerfleste af de Fæstemaal, der er tilbage, hører ind under Len og Stamhuse, var det ganske naturligt, at man ikke vilde foregribe Begivenhedernes Gang og ikke vilde fremsætte Lovforslag, forinden Lenskommissionen havde afgivet Betænkning.

Da dette imidlertid skete, synes jeg, at Tiden havde været inde til, at der fra Regeringens Side blev fremsat Lovforslag om en Løsning af Fæstespørgsmaalet. Det var jo den forrige radikale Regering, der nedsatte denne Kommission, og man skulde derfor antage, at det ikke havde ligget saa fjernt for den nuværende radikale Regering at tage dette Spørgsmaal op. Fler-tallet i denne Fæstekommission stillede et Forslag, der gik ud paa dette simple og ligefremme, at man vilde gennemføre en Tvangsafløsning af det Fæste, der er tilbage, saaledes at Fæsterne kunde blive Selvejere. Det er jo ganske den samme Betragtning, der ligger til Grund for det her foreliggende Lovforslag, nemlig at de Fæstesteder, som findes paa Bornholm, maatte gaa over til at blive Selvejendom. Det er vel nok rigtigt, som den højtærede Minister udtalte, at det kan have sin Vanskelighed at tage et saadant enkelt begrænset Omraade og lovgive derom for sig. Det burde være saaledes, mener jeg, at dette Spørgsmaal burde løses samtidig for hele Landets Vedkommende; det er sikkert det bedste og ønskeligste. Efter at den højtærede Minister nu har udtalt, at han ikke troede, at dette Lovforslag kunde gennemføres i denne Samling eller kunde gennemføres isoleret, maa jeg indrømme, at der ikke er stor Udsigt for de ærede Forslagsstillere til at faa noget tilfredsstillende Resultat ud af deres Forslag.

Jeg vil for mit og mit Partis Vedkommende sige, at vi principielt er imod alt Fæste af enhver Art, og vi maa ganske særlig være imod den Form for Fæste, som her er Tale om, da den er den alleruheldigste Form for Fæste. Men jeg er ikke ganske sikker paa, at der ikke findes noget lignende Forhold andre Steder i Landet, og er det Tilfældet, burde en Afløsning selvfølgelig ogsaa komme til at omfatte dem. Det uheldige i dette Forhold bestaar jo deri, at Brugeren af Jorden, Fæsteren, ejer Bygningerne, men ikke Jorden. Hvis man saa har fæstet paa et bestemt Aaremaal — dette kan være forskelligt, de fleste er paa et halvt Hundrede Aar, nogle paa 45 Aar, kun ganske enkelte paa Livstid —, og Lejeperioden saa er udløbet, og Ejeren af Jorden ikke vil forny Fæsteforholdet, saa staa Brugeren der med sine Bygninger, og disse er selvfølgelig uhyre lidt værd, naar han skal bryde dem ned og føre dem andet Sted hen, eller hvad han nu kan gøre med dem, saa det bliver kun et rent Minimum, han kan faa ud af dem. Dette er selvfølgelig